

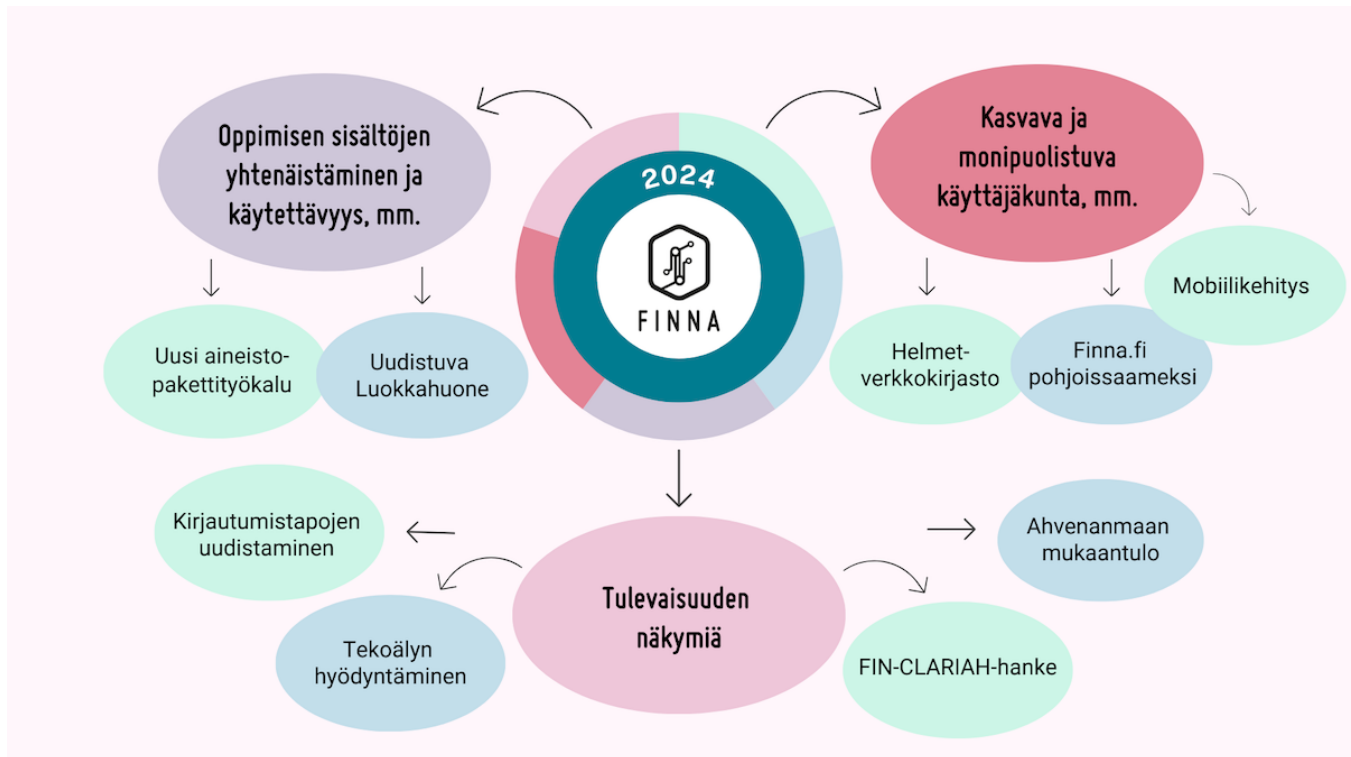
Finnan kehitystyön suuntaviivoja 2024

Kasvava ja kehittyvä Finna vaatii sekä perustehtävää tukevaa jatkuvaa työtä että uudistavaa kehitystä. Ydinpalvelujen vahvistamisen rinnalla vuonna 2024 saatetaan loppuun visiokaudella 2024–2025 aloitettuja isompia tavoitteita sekä aletaan suunnata tekemistä jo uuden vision mukaiseen kehittämiseen.

Keväällä saadaan maaliin useampi iso kehityskaskel. Helmet siirtyy täysin käyttämään Finna-alustaa. Lisäksi julkaistaan [Finna.fi](#):n pohjoissaamenkielinen versio sekä uusi aineistopakettityökalu. Tulossa on myös uudistettu versio Finna Luokkahuoneesta. Hankkeina kehitetään Finnan rajapintoja dataintensiivisen tutkimuksen tarpeisiin sekä testataan tekoälyn ja kielimallien mahdollisuuksia Finnassa.

Vuoden 2024 alussa Finnassa on mukana jo yli 450 asiakasorganisaatiota, joista 120:lla on käytössään oma Finna-näkymä. [Finna.fi](#):n ja muiden Finna-näkymien yhteinen käyntimäärä nousi edellisenä vuonna huimaan 59,3 miljoonaan kertaan. Finna palvelee koko ajan kasvavaa ja monipuolistuvaa käyttäjäkuntaa, mikä vaatii sekä teknistä kehitystyötä että sisältöpalvelujen uudistamista. Lisäksi teknologian nopea kehitystahti luo uusia odotuksia hakupalvelulle. Finnalle onkin tärkeää hakupalvelun käyttökokemuksen parantaminen eri tavoin. Tänä vuonna käyttäjäystävällisyyteen kiinnitetään huomiota esimerkiksi mobiilikehityksessä.

”Tätä vuotta leimaa se, että se on toimintakauden 2021–2024 viimeinen vuosi. Toimintakaudella aloitettuja isompia kehityskohteita tehdään loppuun ja aletaan jo orientoitua tietyissä asioissa uuden visiokauden mukaiseen kehittämiseen. Esimerkiksi Finnan rajapintojen kehittäminen osana FIN-CLARIAH-hanketta pohjustaa hyvin tulevaa kautta”, kuvailee Finnan johtava käytettävyyssuunnittelija **Riitta Peltonen**.

Käyttäjäystävällisyys edellä

Finnan käyttäjämäärän odotetaan kasvavan selvästi myös vuoden 2024 aikana. Tähän tulee vaikuttamaan muun muassa **pääkaupunkiseudun yleisten kirjastojen verkosto Helmetin verkkokirjaston siirtyminen Finna-alustalle**. Helmet tuo mukanaan Finnaan noin miljoona pääkaupunkiseudun kirjastoja käyttävää asiakasta. Verkkokirjasto on avattu koekäyttöön osoitteessa [helmet.finna.fi](#) viime vuoden puolella ja varsinaiseen käyttöön siirrytään huhtikuun alussa.

Tämän vuoden aikana Finnassa tullaan panostamaan **mobiilikehitykseen**, kuten Finnan selainversion sovellusmaiseen käyttöön. Kehitystyöllä halutaan helpottaa erityisesti yleisten kirjastojen asiakkaiden asiointia verkkokirjastoissa. Tärkeä alkuvuodesta lisätty ominaisuus on **kirjautumisen muistaminen**. Käyttäjä voi estää automaattisen uloskirjautumisen tallentamalla käyttäjätunnuksensa ja salasanasensa hakupalveluun.

Finnaan kirjautuneiden käyttäjien kommenttien ja arvostelujen **moderointiperiaatteita yhtenäistetään** kuluvan vuoden aikana. Kasvavien käyttäjämäärien myötä myös tarve tarkemmalle moderoinnille on lisääntynyt ja ennalta määritellyt moderointiperiaatteet tulevat helpottamaan eri Finna-näkymien ylläpitäjien yhdenmukaisten ratkaisujen tekemistä.

Tänä vuonna **tietuesivua on tarkoitus uudistaa digitaalisten objektien, kuten kuvien ja videoiden näyttämisen suhteen**. Nykyään digitaalisten objektien näyttökuvien ja videoiden laatu on noussut. Voimme muuttaa tietuesivun pohjaa siten, että pystymme nostamaan digitaalisena saatavan objektin entistä voimakkaammin käyttökokemuksen keskiöön.

Toimikauden 2021–2024 yksi tavoite on ollut **kokotekstihaun edistäminen**. Pilottiaineistoina ovat olleet julkaisuarkistojen tarjoamat avoimet aineistot. Tavoitetta on edistetty askel kerrallaan ja mm. lisätty kokotekstihaun vaatimaa suorituskykyä. Tänä vuonna kokeilua jatketaan.

Kevään 2024 aikana [Finna.fi](#) julkaistaan pohjoissaamenkielisenä versiona – tämä vahvistaa Finnan käyttäjien kielellistä tasa-arvoisuutta. Uuden kieliversion valmistelutyötä on tehty pitkäjänteisesti ja se on jo lähestymässä julkaisuvaihetta. Myös alustapalvelun osana Finnan käyttöliittymä on käännetty pohjoissaameksi ja jo nyt Finna-organisaatioilla olla mahdollista testailla kielen käyttöönottoa omissa näkymissään. Pohjoissaame tulee olemaan jatkossa yksi tuetuista käyttöliittymäkielistä.

Oppimisen sisällöt uudistuvat

Finnan oppimisen kokonaisuutta yhtenäistetään ja käytettävyyttä parannetaan sekä aineistopakettien että Luokkahuoneen osalta. Finnassa on jo viime vuoden puolelta alkaen **työstetty uutta aineistopakettityökalua osana oppimisen palvelukokonaisuutta**. Uudistettu työkalu julkaistaan asiakasorganisaatioiden käyttöön oppimisen sisältöpakettien luomiseen ja ylläpitämiseen. Tulevaisuudessa on tarkoitus jatkaa asteittain työkalun käytön laajentamista muunkin tyyppiin aineistopaketteihin.

Aineistopaketit löytyvät nykyisin aineistotyyppienä sekä [Finna.fi](#)-hausta että [Oppimateriaalit-välilehde](#)ltä. Uudistukseen jälkeen aineistopaketti on yksi tietolähde muiden joukossa, joten jatkossa on mahdollista ottaa oppimisen aineistopaketit myös omaan näkymäänsä samaan tapaan kuin Avoimen oppimateriaalien kirjaston oppimateriaalit.

Finnan **Luokkahuonetta uudistetaan sekä visuaalisesti että käytettävyyden kannalta** mm. siten, että sisältö on jaettu uusien kategorioiden alle, jotka palvelevat paremmin oppiaineiden sisältöluokittelua. Näin tietyn oppiaineen aineistopaketit löytyvät siis jatkossa helpommin Luokkahuoneesta, kuten käyttäjät ovat toivoneet.

Tulevaisuuden näkymiä

Finnan **rajapintapalvelupalvelua kehitetään vuosina 2024–2025 osana laajempaa FIN-CLARIAH-tutkimusinfrastruktuurin hanketta**. Suomen Akatemian rahoittama valtakunnallinen hanke edistää datan käyttöä ihmistieteissä. Finnan osalta hanke tukee tulevan visiokauden tavoitteita kulttuuriperintöaineistojen hyödyntämisestä datana.

Tekoälyn hyödyntämisen aloittaminen on ollut yksi tämän visiokauden tavoitteista ja on vielä vahvemmin tulevan kauden fokuksessa. **Tekoäly ja edistyneet kielimallit ovat mullistamassa tiedonhakua ja hakutuloksiin liittyvää analyysiä.** Niiden avulla voidaan nopeuttaa ja tarkentaa hakutoimintoja sekä tuottaa helpommin ymmärrystä suuresta datamäärästä. Finnassa on tarkoitus testata, miten arkistojen, kirjastojen ja museoiden kattava kuvaileva tieto voitaisiin yhdistää suuriin kielimalleihin, siten, että käyttäjän esittämiin kysymyksiin kyetään vastaamaan luotettavasti mm. auttamalla sopivien aineistojen löytämisessä.

Tekoälyn lisäksi aletaan orientoitua tulevan visiokauden haasteisiin tutkimalla, **miten kirjautumistapoja ja Finna-tilien muodostumista tulisi uudistaa**. Toimintaympäristö on tämän suhteen muuttumassa sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla.

Finna vahvistuu ruotsinkielisten palvelujen osalta, kun **Ahvenanmaan kulttuuriperintöorganisaatioiden mukaantuloa Finnaan aletaan valmistella vuoden 2024 aikana**. Samalla kun ahvenanmaalaiset museot ja yleisten kirjastot liittyvät Finnaan, parannetaan myös ruotsinkielistä asiakasorganisaatioiden palvelua ja vahvistetaan kahden kotimaisen kielen toimintamallia.

Lue lisää [kehittyvästä Finnasta](#).